

Teza: naruszenie tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego.

Obwiniony świadcząc pomoc prawną na rzecz swojego klienta (osoby fizycznej) przechowywał na komputerze banku, w którym pracował obwiniony, dokumenty dot. tego klienta a następnie dopuścił do ujawnienia tych dokumentów przed bankiem, poprzez wysłanie ich w e-mailu na adres prywatny. Wysyłanie wiadomości ze służbowej skrzynki mailowej było bowiem monitorowane przez bank. W ten sposób obwiniony dopuścił się naruszenia tajemnicy zawodowej.

Sygn. akt WO-106/19

ORZECZENIE

z dnia 23 października 2019 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w następującym składzie:

Przewodniczący SWSD Robert Staszewski

Sędziowie: SWSD Elżbieta Gajda - Krynicka /sprawozdawca/, SWSD Juliusz Cybulski

Protokolant Magdalena Senderska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Mariusza Łątkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2019 r. na posiedzeniu sprawy radcy prawnego S. P.

obwinionego o to, że:

1.

dopuszczył się nienależytego wykonania zawodu radcy prawnego w bliżej nieustalonym czasie jednak nie później niż w dniu 28 grudnia 2017r poprzez niezabezpieczenie przed niepowołanym ujawnieniem i uzyskaniem nieuprawnionego dostępu przez PKO Bank Hipoteczny SA z siedzibą w Gdyni do informacji objętych tajemnicą zawodową radcy prawnego związanych ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz Pana Ł. P. (1),

tj. pism procesowych w sprawie sądowej przed Sądem Rejonowym dla Warszawy - Żoliborza w Warszawie (sygn.. akt VII P 178/16), przez przechowywanie tych informacji na komputerze stanowiącym własność osoby trzeciej - PKO Banku Hipotecznego SA z siedzibą w Gdyni oraz przez przesłanie tych informacji za pomocą elektronicznej skrzynki pocztowej udostępnionej przez PKO Bank hipoteczny SA z siedzibą w Gdyni, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 23 i art. 9 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku,

na skutek odwołania Obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 26 lutego 2019 r. Sygn. akt D 159/18.

Orzeka:

1.

Zmienia orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 26 lutego 2018 r. Sygn. akt D 159/18 w ten sposób, że :

- za czyn opisany w pkt 1 orzeczenia wymierza karę pieniężną w kwocie 3 000,-zł.
- w pkt 2 orzeczenia okres „na czas 3 lat” zmienia na „ na czas 2 lat”

2.

Utrzymuje w mocy pkt 4 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 26 lutego 2018 r. Sygn. akt D 159/18

3.

Zasądza od obwinionego radcy prawnego S. P. koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.200,00 zł.(słownie złotych : jeden tysiąc dwieście) na rzecz Krajowej Rady Radców Prawnych.

Uzasadnienie

Wydanym orzeczeniem w dniu 26 lutego 2019r Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uznał radcę prawnego S. P. winnym, że będąc pełnomocnikiem procesowym na podstawie umowy o świadczenie pomocy prawnej Pana Ł. P. (1),

1.

dopuszczył się nienależytego wykonywania obowiązków zawodu radcy prawnego poprzez nie zabezpieczenie w należyty sposób przed niepowołanym ujawnieniem i uzyskaniem nieuprawnionego dostępu przez PKO Bank Hipoteczny SA z siedzibą w Gdyni do dokumentów - pism procesowych kierowanych w imieniu Pana Ł. P. (1) do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Żoliborza w Warszawie (sygn. akt VII P 178/16), przez przechowywanie ich na komputerze stanowiącym własność osoby trzeciej tj. PKO Banku Hipotecznego SA z siedzibą w Gdyni oraz poprzez przesłanie tych informacji za pomocą elektronicznej skrzynki mailowej przez PKO Bank Hipoteczny SA z siedzibą w Gdyni co stanowi przewinienie dyscyplinarne tj. czyn określony w art. 3 ust. 3 ustawy o radcach prawnych oraz art. 15 ust. 1 i 2 w związku z art. 9 KERP w związku z art. 64 ust. ustawy o radca prawnych i

na podstawie art. 64 ust.1 i art. 65 ust 1 pkt 3) ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę pieniężną w kwocie 4.000,-zł oraz orzekł zakaz wykonywania patronatu na okres lat 3.

2.

obciążył Obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 2.500,- zł.

Od powyższego orzeczenia Obwiniony radca prawny wniósł odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wnosząc o:

- uniewinnienie, ewentualnie
- uchylenie orzeczenia w zakresie pkt 1 i 2 i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP,

zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt 1 i 2 i w konsekwencji uniewinnienie obwinionego,

- zmianę zaskarżonego orzeczenie w zakresie pkt 1 i 2 poprzez zastąpienie kary pieniężnej oraz zakazu wykonywania patronatu, karą upomnienia,
- zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt 4 orzeczenia poprzez obciążenie obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania dyscyplinarnego w części w kwocie nie przekraczającej 500,-zł.

W odwołaniu Obwiniony podniósł następujące zarzuty:

1. na podstawie art. 427 oraz art. 438 pkt 2 i 3 kpk rażąco obrażę prawa procesowe a mianowicie :

- art. 2 § 1 pkt 1 oraz § 2 i art. 4 w związku z art. 5 § 1 i 2 oraz art. 7 kpk poprzez wydanie orzeczenia skazującego bez dowodów uprawdopodobniających fakt zawinienia,
- art. 424 § 1 kpk polegającą na nie odniesieniu się w uzasadnieniu orzeczenia do wszystkich istotnych kwestii mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy a w szczególności uznania przez sąd zeznania świadka J. G. za wiarygodne i spójne,
- art. 424 § 2 kpk braku precyzyjnego wskazania w uzasadnieniu orzeczenia okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymierzaniu kary, przesłanek jakimi się kierował sąd orzekając karę pieniężną rezygnując z orzeczenie kary

upomnienie lub nagany,

- art. 167 i art. 352 oraz art. 4 i art. 7 kpk polegającą na nie przeprowadzeniu na rozprawie dowodu z przesłuchania jedyne go świadka J. G.,
- art. 170 § 3 i 5 i art. 4, art. 5 i art. 7 kpk poprze bezpodstawne oddalenie wniosku o przeprowadzenie na rozprawie dowodu z zeznań jedyne go świadka J. G.,
- art. 391 § 1, art. 392 § 1 i 2, art. 366 § 1 w związku z art. 4 i art. 5 § 1 i 2 oraz art. 7 kpk poprzez odczytanie na rozprawie protokołu zeznań świadka J. G. złożone w dochodzeniu co spowodowało odstąpienie od przeprowadzenia na rozprawie dowodu z zeznań jedyne go świadka które zdaniem Obwinionego doprowadziło do naruszenia zasady obiektywizmu, zasady domniemania niewinności oraz zasady swobodnej oceny dowodów,
- art. 410 kpk oraz art. 167 art. 352 oraz art. 4, art. 5 i art. 7 kpk poprzez bezzasadne odstąpienie od przeprowadzenia na rozprawie pozostałych dowodów z zeznań świadków pracowników Banku (...), J. N.,

na okoliczność bezpieczeństwa danych znajdujących się w systemach teleinformatycznych Banku co doprowadziło do naruszenia zasady obiektywizmu, zasady domniemania niewinności oraz zasady swobodnej oceny dowodów.

Zdaniem Obwinionego radcy prawnego S. P. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny za podstawę orzeczenia polegające na tym, że Obwiniony nie zabezpieczył prawidłowo dostępu do dokumentów Ł. P. (1) stanowiących tajemnicę zawodową przed PKO Bank Hipoteczny SA w Gdyni przez co doszło do niepowołanego ujawnienia danych Ł. P. (1) i uzyskania dostępu do tych danych przez Bank, doprowadziły do odpowiedzialności dyscyplinarnej Obwinionego podczas gdy dane Ł. P. (1) wysyłane były przez świadka J. G. bez udziału Obwinionego.

Zdaniem Obwinionego, jego postępowanie w związku z przekazywaniem prywatnych wiadomości z jego skrzynki mailowej udostępnionej przez Bank na prywatny adres mailowy, było prawidłowe i przy prawidłowo dokonanej ocenie faktów i dowodów Okręgowy Sąd Dyscyplinarny powinien dojść do wniosku, że Obwiniony nie dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu.

Na wypadek nie uwzględnienia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny również powyższych zarzutów, Obwiniony na podstawie art. 427 oraz art. 438 pkt 1) kpk orzeczeniu zarzucił:

- obrażę przepisów prawa materialnego tj. art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych oraz art. 23 i art. 9 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w zw. z art. 17 par. 1 i 2 kpk polegającą na skazaniu Obwinionego mimo że w zachowaniu Obwinionego bez wątpienia brak znamion deliktu dyscyplinarnego,

- obrazę przepisu prawa materialnego art. 23 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez przyjęcie, że przepis ten wyklucza dopuszczalność przechowywania dokumentów objętych tajemnicą zawodową radcy prawnego na sprzęcie elektronicznym należącym do podmiotu trzeciego,
- obrazę przepisu prawa materialnego, art. 3 ust. 5 ustawy o radcach prawnych polegającą na błędnym zastosowaniu przedmiotowego przepisu i że przepis ten w sposób bezwzględny wyklucza możliwość zwolnienia radcy prawnego z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej przez samego klienta w odniesieniu do

danych tego klienta,

Na podstawie art. 427 oraz art. 438 pkt 4 kpk Obwiniony zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary w postaci kary pieniężnej w kwocie 4 000,- złotych oraz zakazu wykonywania patronatu na czas 3 lat w stosunku do stopnia winy Obwinionego oraz poziomu społecznej szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatrując odwołanie zważył co następuje.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego odwołanie Obwinionego jest częściowo zasadne i w konsekwencji doprowadziło do wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że art. 438 pkt 3 kpk daje możliwość uchylenia lub zmiany orzeczenia w razie stwierdzenia błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli ten błąd mógł wpłynąć na jego treść.

Błąd w ustaleniach faktycznych musi dotyczyć tylko tych ustaleń faktycznych, na podstawie których zostało wydane zaskarżone orzeczenie.

W niniejszej sprawie sąd meriti dysponował materiałem dowodowym, którego poprawna ocena pozwoliła na dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych i uznanie, że obwiniony nie zabezpieczył w należyty sposób informacji stanowiących tajemnicę zawodową przed niepowołanym ujawnieniem i uzyskaniem nieuprawnionego dostępu do tych informacji przez osobę trzecią.

Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego jest ustawa o radcach prawnych stosowana łącznie z Kodeksem Etyki Radcy Prawnego. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie obowiązków zawodowych.

Zdaniem WSD sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zebranego materiału dotyczącego wykorzystania nośnika informacji stanowiącego własność osoby trzeciej i przechowywania na tym komputerze przez Obwinionego informacji dotyczących Ł. P. (1) na rzecz którego świadczył pomoc prawną nie mającą nic wspólnego z zatrudnieniem obwinionego w PKO Banku Hipotecznym SA z siedzibą w Gdyni.

Obwiniony świadcząc po za stosunkiem pracy z Bankiem, pomoc prawną dla Ł. P. (2) na komputerze stanowiącym własność Banku i z wykorzystywaniem jego systemów przechowywał dokumenty dot. Ł. P. (2). W dniu 28 grudnia 2017 pośród wysyłanej korespondencji i dokumentów na prywatny komputer przez Obwinionego znalazły się 3 pisma procesowe dotyczące korespondencji prowadzonej dla klienta Ł. P. (2) z którymi zapoznał się Bank jako osoba trzecia.

Argumenty obwinionego, że sąd I instancji nie wyjaśnił, kiedy Bank się zapoznał z dokumentami prywatnymi i że były to informacje upublicznione nie ma znaczenia.

Nakazem wynikającym z art.3 ustawy o radcach prawnych jest wykonywanie zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego.

Zachowanie tajemnicy zawodowej wynika już z zapisu ustawy a dodatkowo zostało zapisane w zasadach ze względu, iż zachowanie tajemnicy obejmuje każdy sposób pozyskania i utrwalenia informacji pochodzących od klienta, bezterminową moc obowiązku oraz odpowiedzialność radcy prawnego za ochronę teŹe tajemnicy. Obowiązki związane z zachowaniem tajemnicy zawodowej rozciągają się również na odpowiednie zabezpieczenie dostępu do owych danych oraz ich archiwizację.

Należy również podnieść, że z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej radca może być zwolniony tylko w sytuacjach wskazanych wprost w przepisach o randze ustawy. Zatem takiego zwolnienia nie może udzielić radcy prawnemu jego klient.

Mając na względzie zapis art. 23 KERP słusznie sąd I instancji przyjął, że przechowywanie przez Obwinionego dokumentów na sprzęcie elektronicznym osoby trzeciej - Banku udostępnionemu radcy prawnemu w związku z wykonywaniem świadczenia pomocy prawnej zgodnie z zawartą umową o pracę narażone było na ich udostępnienie tej osobie.

Nie budzi zastrzeżeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego uzasadnienie orzeczenia przez sąd I instancji dotyczące, że nie do przyjęcia jest twierdzenie Obwinionego, że Bank udostępniając sprzęt informatyczny nie ma możliwości dostępu do zgromadzonych na dysku lokalnym informacji gdyż tylko obwiniony posiadał hasło/hasła za pomocą których miał dostęp do tych informacji.

Obwiniony powinien mieć świadomość, że udostępniony mu sprzęt elektroniczny w każdej chwili mógł być kontrolowany przez Bank odnośnie przechowywanych tam dokumentów.

Z przeprowadzonego postępowania wynika, że obwiniony miał świadomość, że na komputerze udostępnionym mu do wykonywania czynności służbowych nie miał prawa przechowywać dokumentów prywatnych jak również że wysyłanie wiadomości ze skrzynki mailowej jest monitorowane przez system zabezpieczeń i system nie pozwala na przesyłanie wiadomości na prywatne adresy mailowe.

Odstąpienia przez sąd I instancji od przesłuchania na rozprawie świadka J. G. i odczytanie na rozprawie jego zeznań złożonych w postępowaniu przygotowawczym, który wezwany na rozprawę nie odebrał wysłanych wezwań i nie stawił się na rozprawę, nie budzi w ocenie WSD żadnych zastrzeżeń.

Ujawnienie na rozprawie zeznań złożonych przez świadka w toku postępowania przygotowawczego nie jest wyrazem preferowania materiału wcześniej zebranego i nie stanowi naruszenia zasady bezpośredniości gdyż świadek J. G. przesłuchany był w obecności obwinionego i po złożeniu oświadczenia o świadomości odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, złożył wyczerpujące wyjaśnienia i odpowiadał na pytania obwinionego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wydając orzeczenie powinien kierować się przy ocenie zebranych dowodów uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego i tak też postąpił sąd I instancji dokonując oceny materiału dowodowego. Zebrany w postępowaniu materiał dowodowy pozwolił na poczynienie jednoznacznych ustaleń a w konsekwencji przypisanie Obwinionemu sprawstwa zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego.

Orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego oparte zostało na wnikliwej analizie zebranego materiału dowodowego i znajomości posługiwania się sprzętem elektronicznym i nie można zarzucić Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu, że dokonał w sposób dowolny oceny zgromadzonego materiału dowodowego.

WSD pragnie podkreślić, że przepis art. 410 kpk oraz 424 kpk nie nakłada na Sąd orzekający bezwzględne obowiązku przywołania w uzasadnieniu orzeczenia wszystkich bez wyjątku dowodów. Po przeprowadzeniu dowodów Sąd dokonuje ich oceny zgodnie z zasadą swobodnej ich oceny z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego i ma prawo oprzeć się na jednych dowodach a pominąć inne gdy uznał, że są nieprzydatne w niniejszym postępowaniu.

Sąd I instancji w zgodzie z art.410 kpk dokonał prawidłowej oceny zebranych materiałów.

Reasumując, wskazać należy, że zachowanie obwinionego mieści się w postępowaniu uznawanym za niezgodne z zasadami etyki oraz dobrymi obyczajami a więc wypełnia znamiona czynu który można przypisać obwinionemu jako przewinienie dyscyplinarne i za to przewinienie obwiniony powinien ponieść odpowiedzialność dyscyplinarną.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekając, oparł się na założeniu, że dolegliwość orzeczonej kary w postępowaniu dyscyplinarnym nie może przekraczać stopnia winy lecz powinna być adekwatna do naganności czynu.

Zmieniając orzeczoną przez sąd I instancji karę, Wyższy Sąd Dyscyplinarny kierował się powyższą zasadą.

Orzeczone przez Wyższy sąd Dyscyplinarny kara zdaje się być karą sprawiedliwą, zasłużoną i akceptowalną, tym bardziej, że o taki wymiar kary wnosił Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego.

Uzasadnienie orzeczonego przez sąd I instancji zakazu wykonywania patronatu WSD w pełni popiera i uważa za uzasadnione.

Orzeczone kara powinna realizować cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec obwinionego i dawać prawdopodobieństwo, że obwiniony nie popełni w przyszłości podobnego czynu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie podziela poglądu obwinionego, że obciążając go kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 2.500,-zł Sąd I instancji dokonał obrazy z §1 ust. 1 pkt 1 w związku z § 1 ust. 2 Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych postępowania dyscyplinarnego. Zasądzona kwota z tytułu kosztów postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym mieści się w przedziale określonych kwot zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego przez Krajową Radę Radców Prawnych w Uchwale Nr 86/IX/2015 z dnia 20 marca 2015r. Określenie wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania należy do sądu wydającego orzeczenie i Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że koszty postępowania, którymi został obciążony obwiniony nie są zawyżone a przekonanie obwinionego o ich zawyżeniu jest subiektywne.

Z tych względów Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 Ustawy o radcach prawnych w związku z §1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015.